

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžo/57/2013
Identifikačné číslo spisu: 1012201512
Dátum vydania rozhodnutia: 26.03.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:1012201512.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Petry Příbelskej, PhD., v právnej veci žalobcu JURKI-HAYTON s.r.o., so sídlom Prístavná 2, Bratislava, právne zast. Advokátom: JUDr. Jaroslav Šášik, ŠÁŠIK & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Sokolská 18, Bratislava, proti žalovanému Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, Košice, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2012/01743-2.1 zo dňa 13. júna 2012, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S 195/2012-42 zo dňa 13. júna 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/195/2012-42 zo dňa 13. júna 2013 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2012/01743-2.1 zo dňa 13.06.2012, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Inšpektorátu práce Žilina, č.k. 106/2012-IZA-2.2/POK/R/B zo dňa 27.03.2012 o uložení pokuty žalobcovi vo výške 300,- € za porušenie ust. § 131 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z.z. (ďalej len „Zákonník práce“) za to, že vykonal zo mzdy za mesiac august 2010 ďalšiu zrážku zo mzdy presahujúcu rámec zrážok uvedených v § 131 ods. 1 a 2 Zákonníka práce svojim zamestnancom: E. N., A. K., A. R., V. S., S. Y. (za „náhradu škody/SHOP“, každému vo výške 71,88 €) bez písomnej dohody o zrážkach zo mzdy, porušenie bolo zistené pri výkone inšpekcie práce podľa § 7 ods. 3 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“), ktorý bol vykonaný v dňoch 05.10.2010, 19.10.2010, 02.11.2010, 03.11.2010, 24.11.2010 a 24.01.2011 u zamestnávateľa - žalobcu. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 250k OSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v Bratislave posudzujúc správnosť záverov správnych orgánov pri svojom rozhodovaní

vychádzal z ustanovení § 131 ods. 1, 2 a 3 Zákonníka práce, § 189 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, § 191 ods. 1, 2 a 3 Zákonníka práce, § 2 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona o inšpekcii práce a § 19 ods. 1 písm. a/ zákona o inšpekcii práce a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia a postup žalovaného je v súlade so zákonom.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia mal za jednoznačne preukázané, že žalobca za mesiac august 2010 vykonal zrážku zo mzdy svojim zamestnancom, ktoré nespadajú pod rámec zrážok zo mzdy vymedzených v ust. § 131 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, bez písomnej dohody o zrážkach zo mzdy, pretože súhlas zamestnancov v zmysle bodu 8 písm. a/ pracovnej zmluvy, v ktorej súhlasili s vykonávaním zrážok zo mzdy v prípade, ak spôsobia škodu spoločnosti, ako aj dohody o hmotnej zodpovednosti a osobitné dohody o uznaní záväzku nahradiť škodu so zamestnancami, neoprávňovali žalobcu na vykonanie zrážky zo mzdy, pretože boli so zamestnancami uzavreté pred vznikom škody, ktorá bola zistená inventúrou zo dňa 11.08.2010, t.j. v čase, keď nebola známa výška škody, a preto nemohli uznať záväzok, nahradiť škodu v určenej sume a súhlasiť so zrážkou zo mzdy v určenej sume. Podľa názoru krajského súdu, zamestnanci so žalobcom po tom, čo im bola známa výška škody, neuzavreli písomnú dohodu o zrážkach zo mzdy a preto žalobca svojim konaním porušil ust. § 131 ods. 3 zákonníka práce. Krajský súd uviedol, že zamestnávateľ nedodrжал postup ohľadom spôsobu náhrady škody zamestnancami a ustálení jej výšky.

Krajský súd považoval pokutu vo výške 300,- € uloženú žalobcovi prvostupňovým správnym orgánom za porušenie povinností v zmysle ust. § 131 ods. 3 Zákonníka práce za primeranú, pretože správny orgán prvého stupňa uložil pokutu na spodnej hranici podľa § 19 ods. 1 písm. a/ zákona o inšpekcii práce, ktorá môže byť uložená až do výšky 100 000,- €, ktorá má skôr výchovný a represívny charakter, pretože pri určovaní jej výšky prihliadol najmä na závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť následkov - porušenie sa týkalo piatich zamestnancov a vykonaná zrážka v pomere k ich dosahovanej mesačnej mzde bola pomerne vysoká.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie. Zároveň žiadal žalovaného zaviazat' k náhrade trov odvolacieho konania. Žalobca mal za to, že rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že krajský súd sa dôsledne nevysporiadal s námietkami žalobcu uvedenými v žalobe a vec zákonne nepreskúmal. Ďalej namietal spôsob, akým krajský súd aplikoval ustanovenia Zákonníka práce, bez toho, aby bližšie špecifikoval, ako sa na daný prípad vzťahujú. Podľa žalobcu nemožno stotožňovať škodu zamestnanca so spôsobením schodku na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať podľa § 182 a nasl., pričom podmienky osobitnej zodpovednosti majú prednosť pred uplatnením ustanovení o všeobecnej zodpovednosti zamestnanca. Žalobca preto zastáva názor, že podmienky náhrady schodku spôsobeného zamestnancom na zverených hodnotách, ktoré je povinný vyúčtovať, nemohol krajský súd posudzovať podľa zásad všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa ust. § 191 ods. 1, 2 a 3 Zákonníka práce, ale výlučne podľa kritérií podľa kogentného ust. § 189 Zákonníka práce. Uviedol, že z tohto hľadiska je vylúčené, aby mohlo dôjsť k náhrade schodku v nižšej výške, než bol spôsobený a v tomto zmysle by mohla byť uzavretá akákoľvek dohoda medzi zamestnávateľom a zamestnancom. Je toho názoru, že nie je prípustné, aby zamestnávateľ svojvoľne rozhodoval o tom, či a v akom rozsahu bude náhradu schodku požadovať, ako k tomu podľa jeho názoru nesprávne dospel krajský súd vo svojom rozhodnutí.

Výtýkal krajskému súdu, že si osvojil tvrdenia správnych orgánov, že k zrážkam zo mzdy pristúpil žalobca nad rámec zákona a to bez ich súhlasu a písomnej dohody, keďže medzi zamestnávateľom a zamestnancami bola uzavretá písomná dohoda, ktorú uzavreli po ich nástupe do pracovného pomeru o tom, že zamestnanec súhlasí s vykonaním zrážok zo mzdy, v prípade vzniku škody alebo schodku, ktoré spôsobí spoločnosti na základe rozhodnutia škodovej komisie a to od dátumu, v ktorom rozhodovala komisia. Napriek skutočnosti, že žalobca uviedol, že obsah uzavretých dohôd so zamestnancami je jasný a zrozumiteľný, pripustil istú pochybnosť v možnosti uzavretia týchto dohôd o zrážkach pred vznikom a

splatnosťou záväzku zamestnanca. Súd prvého stupňa sa mal podľa vyjadrenia žalobcu zaoberať otázkou platnosti dohôd uzavretých so zamestnancami, pričom určenia ich neplatnosti sa nikto nedomáhal. Dodal, že krajský súd vo svojom rozhodnutí nekonštatoval, že tieto dohody sú contra legem a preto bolo jeho povinnosťou vychádzať z ich obsahu.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 16.08.2013 na odvolanie žalobcu uviedol, že sa plne stotožňuje s vysloveným právnym názorom krajského súdu, ktorý považuje za vecne správny a zákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania (§ 246c ods.1 prvá veta OSP a § 212 ods. 1 OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk <., www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy O.s.p. je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi, či rozhodnutie obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda, či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj procesnoprávnymi predpismi.

Najvyšší súd sa oboznámil s obsahom pripojených spisov a preskúmal správnosť záverov krajského súdu, ako aj úvah, z ktorých pri svojom rozhodovaní krajský súd vychádzal. Majúc ho za skutkovo a vecne správny, považuje najvyšší súd za primerané vysloviť, že sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozsudku v celom rozsahu stotožňuje a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodáva nasledovné dôvody. (§ 219 ods. 2, § 250ja ods. 3 OSP)

Predmetom konania v danej veci bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2012/01743-2.1 zo dňa 13.06.2012, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, č.k. 106/2012-IZA-2.2/POK/R/B zo dňa 27.03.2012 o uložení pokuty žalobcovi vo výške 300,- € za porušenie pracovnoprávných predpisov (ust. § 131 ods. 3 Zákonníka práce), čo bolo zistené pri výkone inšpekcie práce podľa § 7 ods. 3 písm. a/ zákona o inšpekcii práce, spočívajúce v porušení ustanovenia § 131 ods. 3 Zákonníka práce tým, že žalobca vykonal ďalšiu zrážku zo mzdy za mesiac august 2010, presahujúcu rámec zrážok uvedených v § 131 ods. 1 a 2 Zákonníka práce svojim zamestnancom: E. N., A. K., A. R., V. S., S. Y. (ďalej len „zamestnanci“) za „náhradu škody/SHOP/“, každému vo výške 71,88 € bez písomnej dohody o zrážkach zo mzdy.

Podľa § 131 ods. 1 Zákonníka práce, zo mzdy zamestnanca zamestnávateľ prednostne vykoná zrážky poisťného na sociálne poistenie, preddavkov poisťného na verejné zdravotné poistenie, nedoplatku z ročného zúčtovania preddavkov na verejné zdravotné poistenie, príspevku na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré platí zamestnanec podľa osobitného predpisu, zrážky preddavku na daň alebo dane, nedoplatku preddavku na daň, daňového nedoplatku, nedoplatku, ktorý vznikol zavinením daňovníka na preddavku na daň a na dani vrátane príslušenstva a nedoplatku z ročného zúčtovania preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti.

Podľa § 131 ods. 2 Zákonníka práce, po vykonaní zrážok podľa odseku 1 môže zamestnávateľ zraziť zo mzdy len

- a) preddavok na mzdu, ktorý je zamestnanec povinný vrátiť preto, že neboli splnené podmienky na priznanie tejto mzdy,
- b) sumy postihnuté výkonom rozhodnutia nariadeným súdom alebo správnym orgánom,
- c) peňažné tresty a pokuty, ako aj náhrady uložené zamestnancovi vykonateľným rozhodnutím príslušných orgánov,
- d) neprávom prijaté sumy dávok sociálneho poistenia a dôchodkov starobného dôchodkového sporenia alebo ich preddavky, štátnych sociálnych dávok, dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, ak je zamestnanec povinný ich vrátiť na základe vykonateľného rozhodnutia podľa osobitného predpisu,
- e) nevyúčtované preddavky cestovných náhrad,
- f) náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca alebo jej časť, na ktorú zamestnanec stratil nárok alebo mu nárok nevznikol,
- g) náhradu mzdy za dovolenku, na ktorú zamestnanec stratil nárok, prípadne na ktorú mu nárok nevznikol,
- h) sumu odstupného alebo jeho časť, ktorú je zamestnanec povinný vrátiť podľa § 76 ods. 4.

Podľa § 131 ods. 3 Zákonníka práce, ďalšie zrážky zo mzdy, ktoré presahujú rámec zrážok uvedených v odsekoch 1 a 2, môže zamestnávateľ vykonávať len na základe písomnej dohody so zamestnancom o zrážkach zo mzdy, alebo ak povinnosť zamestnávateľa vykonávať zrážky zo mzdy a iných príjmov zamestnanca vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 189 ods. 1 Zákonníka práce, zamestnanec, ktorý zodpovedá za schodok alebo za stratu predmetov, je povinný nahradiť schodok alebo stratu v plnej sume.

Podľa § 189 ods. 2 Zákonníka práce, pri spoločnej zodpovednosti za schodok sa jednotlivým zamestnancom určí podiel náhrady podľa pomeru ich priemerných zárobkov, pričom zárobok ich vedúceho a jeho zástupcu sa započítava v dvojnásobnej sume.

Podľa § 191 ods. 1 Zákonníka práce, zamestnávateľ môže požadovať od zamestnanca náhradu škody, za ktorú mu zamestnanec zodpovedá. Požadovanú náhradu škody určí zamestnávateľ.

Podľa § 191 ods. 2 Zákonníka práce, zamestnávateľ prerokuje požadovanú náhradu škody so zamestnancom a oznámi mu ju najneskôr do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistilo, že škoda vznikla a že za ňu zamestnanec zodpovedá.

Podľa § 191 ods. 3 Zákonníka práce, ak zamestnanec uzná záväzok nahradiť škodu v určenej sume a ak s ním zamestnávateľ dohodne spôsob náhrady, je zamestnávateľ povinný uzatvoriť dohodu písomne, inak je dohoda neplatná. Osobitná písomná dohoda nie je potrebná, ak škoda bola už uhradená.

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd SR zistil, že v zmysle bodu 8 písm. a/ pracovnej zmluvy, uzatvorenej so zamestnancami, títo súhlasili s vykonaním zrážok zo mzdy v prípade spôsobenia škody spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou pracovných zmlúv boli aj dohody o hmotnej zodpovednosti, podľa ktorých v zmysle bodu 7, spoločnosť je oprávnená vymáhať od zamestnanca náhradu vzniknutej škody, ktorú určí spoločnosť po vyčíslení skutočnej škody za predpokladu, že zamestnanec súhlasí s vykonávaním zrážok zo mzdy, resp. zrážky v prípade, ak počas trvania pracovného pomeru spôsobí zamestnávateľovi finančné, majetkové škody, prípadne iné straty na majetku spoločnosti.

V konaní nebolo sporné, že bol zistený rozdiel na zásobách zistený pri kontrole stavu zásob dňa 11.08.2010 a v zmysle ust. § 189 Zákonníka práce boli zamestnanci povinní vzniknutý rozdiel nahradiť v sume určenej žalobcom. Sporným bol postup žalobcu ohľadom náhrady škody zamestnancami.

Najvyšší súd SR mal za preukázané, že zamestnanci mali podpísanú spoločnú hmotnú zodpovednosť a na základe Dohody o uznaní záväzku nahradiť škodu a Rozhodnutia škodovej komisie, zamestnanci

uznali spôsob a výšku náhrady škody v sume 71,80 €, avšak tieto dohody boli uzavreté pred vznikom škody s p. N. dňa 01.12.2008, s p. K. dňa 01.02.2009, s p. R. dňa 31.01.2007, s p. S. dňa 11.10.2008 a s p. Y. dňa 31.01.2007, t.j. v čase, keď ešte nebola známa výška škody. Z dôkazných listín (výplatných listkov) vyplýva, že sa malo jednať o ďalšie zrážky zo mzdy, ktoré nespádajú pod rámec zrážok zo mzdy vymedzených v ust. § 131 ods. 1 a 2 Zákonníka práce a ktoré môže zamestnávateľ vykonávať iba na základe písomnej dohody o zrážkach zo mzdy so zamestnancom. Iná osobitná dohoda po vzniku škody však nebola uzavretá.

Dohoda o zrážkach zo mzdy je jedným z prostriedkov na zabezpečenie práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov, ktoré upravuje ustanovenie § 20 Zákonníka práce. Predmetné zabezpečenie podľa platnej právnej úpravy slúži na zabezpečenie majetkových práv zamestnávateľa a možno ho využiť len na zaistenie nároku, ktorý už vznikol. Zabezpečenie práv vznikne teda iba za predpokladu, že existuje záväzok zamestnanca voči zamestnávateľovi. Nedodržanie písomnej formy dohody je sankcionované jej neplatnosťou. Z uvedeného vyplýva, že bez dohody o ďalších zrážkach zo mzdy nie je dané zamestnávateľovi oprávnenie vykonať zrážky zo mzdy zamestnanca. V zmysle uvedeného je irelevantné tvrdenie žalobcu, že súd prvého stupňa sa mal zaoberať otázkou platnosti dohôd, keďže dohody nespĺňali náležitosti potrebné k uplatneniu nároku na náhradu škody.

Najvyšší súd sa stotožňuje so záverom vysloveným v odôvodnení krajského súdu, že zamestnanci nemohli uznať záväzok nahradiť škodu v určenej sume, pokiaľ im nebola známa výška škody. Námitku žalobcu o nesprávnom právnom posúdení krajským súdom považuje Najvyšší súd za právne bezvýznamnú, keďže v danom prípade sa neposudzovala otázka, či na základe uzavretých dohôd vznikla zamestnancom zodpovednosť za zistený rozdiel na zverených hodnotách.

Vzhľadom na vyššie uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného v medziach podaného odvolania dospel k záveru, že námietky žalobcu vznesené v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku nie sú dôvodné, a preto rozhodol podľa § 219 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O náhrade trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP, nakoľko žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.